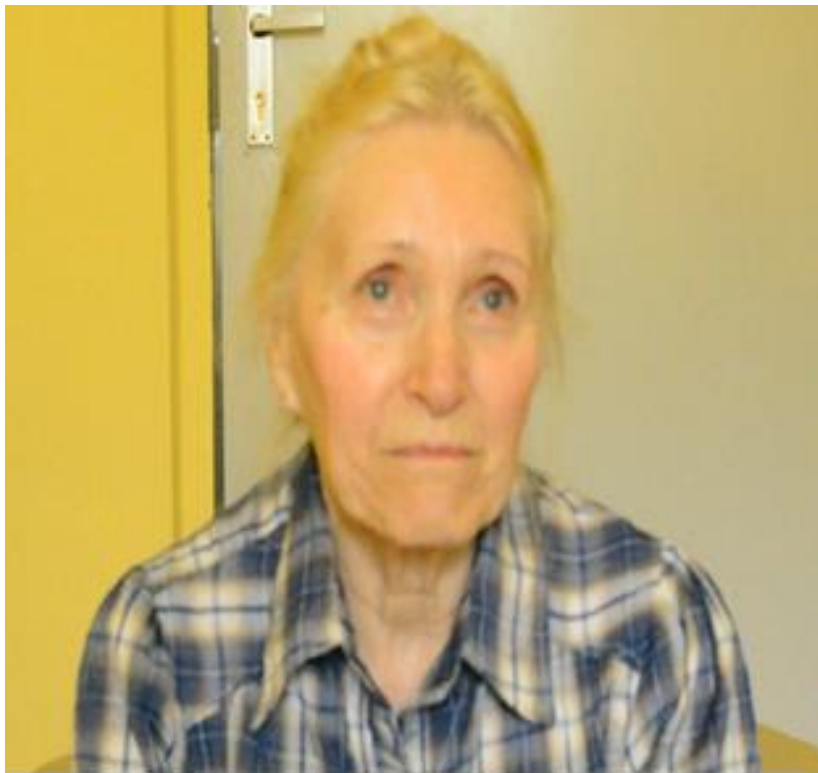

Příběhy našich sousedů

Jana Kuncířová

Scénář k audioreportáži

Zpracovali: David Fabián, Tomáš Václav Hrdlička, Aneta Kulhánková David Vtelenský a Jakub Krahulík

9. ročník

Pedagogické vedení: Mgr. Marcela Marková

Škola: ZŠ a MŠ Byšice, Komenského 200, Byšice

.....

4. května naši školu navštívila místní knihovnice Jana Kuncířová, rozená Šmejkalová. Podělila se s námi o nesmazatelné vzpomínky ze svého dětství, zvláště pak na tatínka, který se shodou okolností v tento den před 117 lety narodil.

Paní Kuncířová se narodila 18. 5. 1937 v Lázních Bělohrad. Tatínek Jan Šmejkal, vyučený krejčí, se seznámil s maminkou Jany, s paní Miladou, téměř poeticky – během kouzelnického představení. Jejich společný život měl však k pohádce daleko. I přes námitky rodičů (maminka pocházela ze zámožné rodiny) se Milada za Jana provdala a brzy se jim narodila dcera Jana.

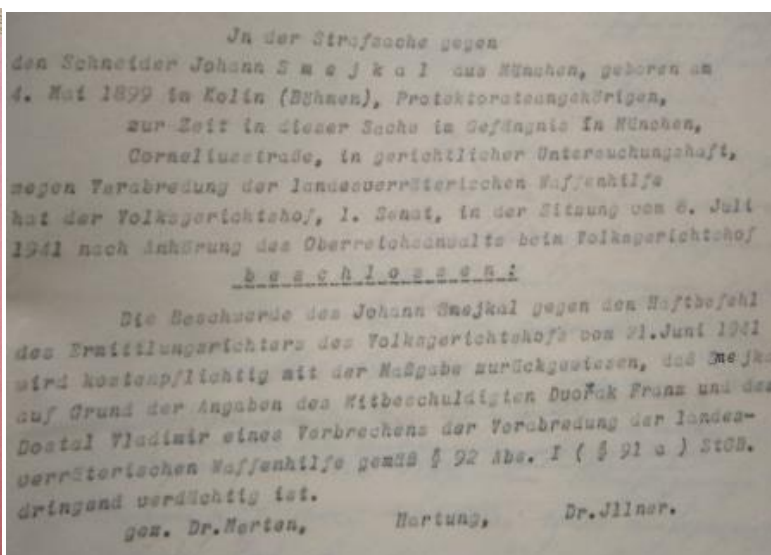
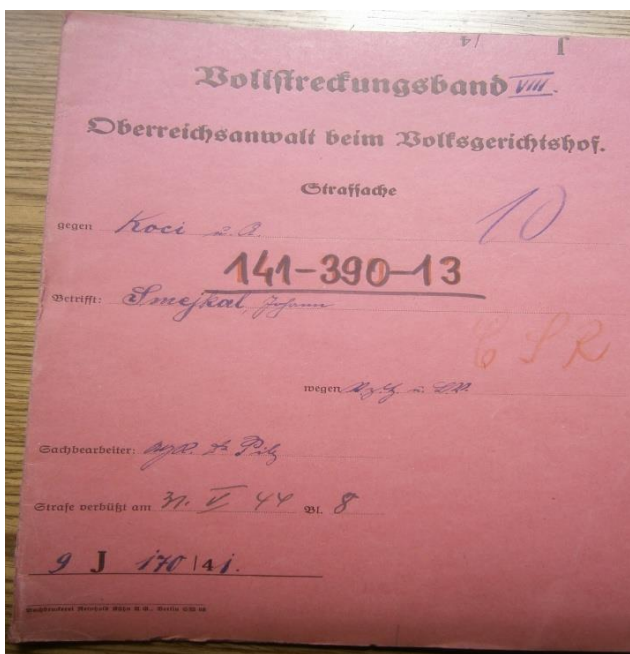

Fotografie z natáčení

„Začla bejt válka. Ty první tři roky to šlo, ale pak ve třech letech tatínek odešel a my jsme se přestěhovali, protože babička vyšívala, že je to velkej dům a že se tam nastěhujou Němci, protože do tý budovy naproti se nastěhovali, tak maminka mě popadla a odjeli jsme do Boleslavi.“

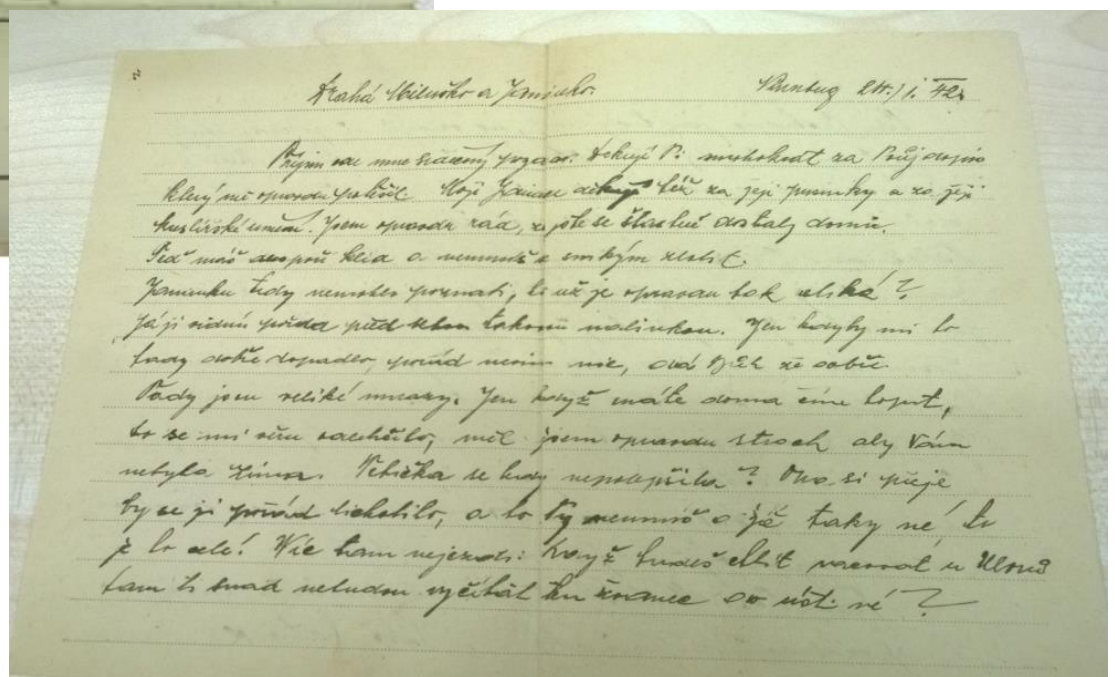
Jana tatínka neviděla celých pět let. Na jaře 1940 odešel do Německa za prací. O pár měsíců později byl zatčen. Na soud čekal v káznicích téměř dva roky. V Berlíně byl odsouzen za velezradu a vlastizradu. Z norimberské věznice byl v dubnu 1944 převezen do koncentračního tábora v Dachau. Tady pracoval jako krejčí až do osvobození Američany.

Co si pod tzv. vlastizradou vlastně představit? Jan se domluvil s pětici dalších Čechů, že společně utečou přes Švýcarsko a Portugalsko do Anglie, kde se přidají k československým jednotkám.

Soudní spis

Nelehkou dobu mu pomáhaly přežít dopisy, které si usilovně vyměňoval se svou manželkou. Vždy se vyptával na svou dceru, na kterou musel ve vězení hodně myslet. Je zdráva? Jak je už asi velká? Je spíše po matce nebo po něm?

Ani život Jany s maminkou v Mladé Boleslavi nebyl jednoduchý. Musely se vystěhovat z bytu. Maminka začala pracovat ve Škodovce.

„Bydleli jsme v takový malý komůrce. Do bytu jsme se vrátit nesměly. A bydleli jsme u pudy. Tam byla taková malá místnůstka. Byla tam akorát postel, stoleček, židlička a takový kamínka – bubínek.“

„Tak jsme nějak přežívaly. Jídla moc nebylo (...). Věčně k nám chodili a prohlíželi tu jednu komůrku, nevím, co tam hledali. Takže maminka byla taková nervní.“

Když se blížil konec války, byla i Mladá Boleslav, obdobně jako jiná česká města, bombardována.

Jedna z bomb dopadla i před dům, kde Jana se svou maminkou žila.

Následky bombardování

Zdroj: Radek Folprecht: Den po válce Sověti bombardovali Mladou Boleslav, obětí byly stovky. Idnes.cz – Technet. [online]. [cit. 2016-06-02]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/nalet-na-mladou-boleslav-9-5-1945-dis-vojenstvi.aspx?c=A150505_200525_vojenstvi_erp

„Pak tam přišli nějaký vojáci (...) a nesli tu bombu, ona totiž nevybuchla. Oni ji dali na ty nosítka a nesli ji a furt se kynklala. A my jsme stáli na tom vrchu, jak tam byly rozestý ty tělesný ostatky a koukali jsme na to.“

Ve stejném roce paní Jana prodělala revmatickou horečku. Půl roku ležela v nemocnici a maminka se o začala strachovat. Naštěstí nakonec nemoc ustoupila, přestože si následky nemoci nese po celý život.

Konečně přišel rok 1945 a Jan Šmejkal byl propuštěn.

„U těch vrat jsem skákala panáka a holky tam okolo mě byly. Najednou přijelo nákladní auto. Tatínek měl takovej černej kabát dlouhej, kříž bílej na zádech a to pruhovaný na sobě. Přišel a řek: ‚Já jsem tvůj táta.‘ (pauza) Naposledy jsem ho vlastě viděla, když mi byly tři.“

Roky vězení se na Janu Šmejkalovi výrazně duševně i tělesně podepsaly.

„Vážil 45 kilo, byl jako kosinka. Ležel furt na zemi, nemoh spát v posteli, se mu dělalo špatně. Když si leh, tak mu ty tváře takhle spadly, tady měl vyražený zuby, tady modřinu, nohy vofačovaný. Vypadal jak kostlivec, jsem se ho bála.“

Zhnisané nohy a vyražené zuby byly pozůstatkem hrubého bití za to, že se pokoušel pomoci ostatním spoluvězněm. Schovával pro ně zbytky látek.

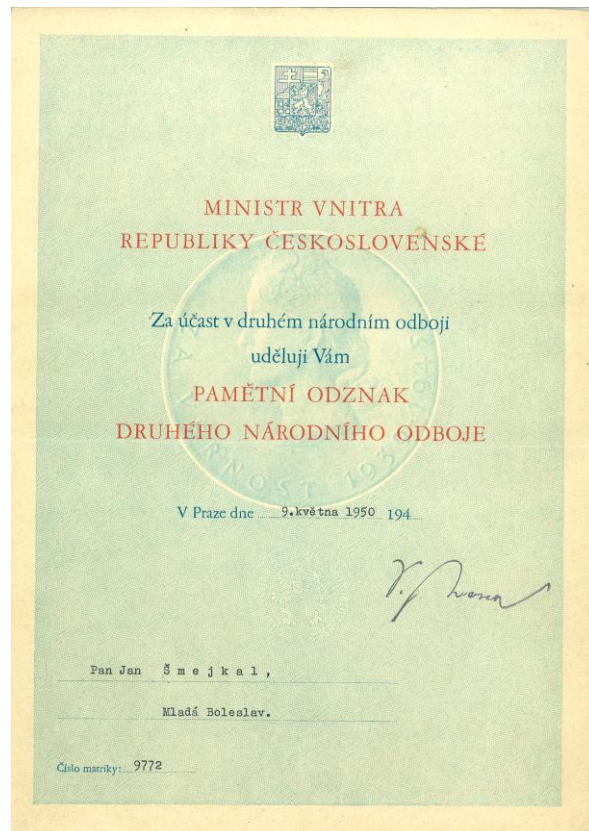
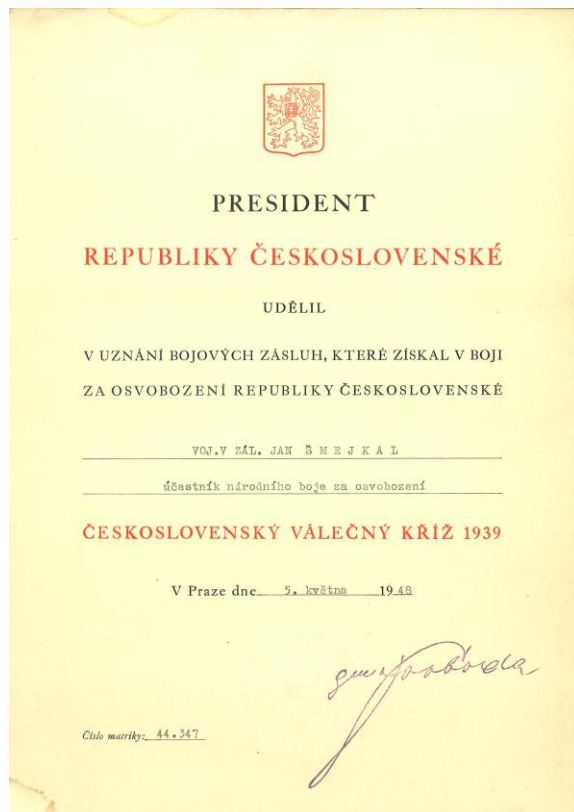
Postupně se Jan Šmejkal uzdravoval. Všechny rány ale ani čas nezhojil. Nerad vzpomínal na své roky věznění. Především ne před svou dcerou. Ta však tatínkova vyprávění poslouchala za dveřmi.

„Ale vypravoval nám v tom Dachau, jak to bylo strašný, že třeba stáli v zimě. Postavili je do řady a museli říkat. První, druhé, třetí-vodpad. První, druhé, třetí-vodpad. A už je nikdy neviděli, že jo. A pak zahrabávali i živí lidi, že se to ještě hejbal v tý díře, strašný.“

Po válce si Jan Šmejkal otevřel vlastní krejčovskou dílnu, o kterou v roce 1945 přišel. Co mu ale nikdo nikdy nevzal, byly jeho humor a nadhled. Ty si udržel až do své smrti v roce 1974, kdy zemřel na mozkovou mrtvici. Za své činy byl Jan Šmejkal dokonce třikrát vyznamenán. Obdržel od prezidenta válečný kříž.

„On byl doposledka veselej pán. Bylo mu špatně. Měl zavázanou hlavu. Na to si vzpomínám, vypadal jako indián. A ještě si z toho dělal legraci. Hrozně ho bolela hlava, motala se mu. Ještě šel nastříhat na ty kalhoty a už to nedošil.“

Veselou povahu podědila i paní Jana Kuncířová. V následujících letech to neměla nijak lehké nešťastně se provdala. Brzy ovdověla a zůstala se dvěma dětmi sama. Řešila vážné problémy s jedním z nich. Přesto i během našeho rozhovoru se tato vitální důchodkyně několikrát a od srdce zasmála.

Vyznamenání Jana Šmejkal

Fotogalerie práce na projektu:

Před natáčením v rozhlase

Návštěva SOKA Mělník

Památník Pečkárna (sídlo GESTAPA), tzv. Biograf, kde odsouzení čekali na výslech

Expozice památníku Pečkárna

Použité materiály:

ABS Praha, 141-390-13

Archiv Jany Kuncířové

Folprecht, R.: Den po válce Sověti bombardovali Mladou Boleslav, obětí byly stovky. Idnes.cz – Technet. [online]. [cit. 2016-06-02]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/nalet-na-mladou-boleslav-9-5-1945-dis-vojenstvi.aspx?c=A150505_200525_vojenstvi_erp

Hes, M.: Lágr číslo 1 – Dachau. [online]. [cit. 2016-06-02]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/lagr-cislo-1-dachau/>

Hořák, Martin a Jelínek, Tomáš: Nacistická perzekuce obyvatel českých zemí- studijní materiál pro učitele dějepisu. Praha2 006: Živá paměť v nakl.Galén

ITS Bad Arolsen : Jan Smejkal Archiv-Nr.7297

Jelínek, Tomáš: Nucené práce v nacionálním socialismu in Různé podoby nucené práce ve studiích a dokumentech. Praha 2003 Kancelář pro oběti nacismu, česko německý fond budoucnosti

Nahrávka rozhovoru s paní Janou Kuncířovou. Byšice 18.5. 2016

Pospíšil, Leoš: Čeští vězni v koncentračním táboře Dachau. Univerzita Pardubice FF, bakalářská práce 2012